3.) Omvang

PROVOKE

aantal (tellen) en grootte (opmeten)

Gebruik begrippsomschrijvingen bij vele laesies met wisselende grootte:

- miliair (1-2 mm) - kinderhandpalmgroot (3-5 cm)
- lenticulair (3-10 mm) - handpalmgroot (5-10 cm)
- nummulair (1-3 cm)

4.) Vorm

PROVOKE

2D

- rond
- ovaal
- polygonaal
- polycyclisch
- rechthoekig
- linear
- gegyreerd
- dendritisch
- grillig
- annulair
- arciform
- circinair
- concentrisch
- kokardevormig

(veelhoekig)
(veelbochtig, klaver)
(lijnvormig)
(geslingerd)
(vertakt)
(ringvormig)
(boogvormig)
(onderbroken ringvormig)
(cartoord)
(iris, schietschijf)

3D

- bolrond
- indeuking
- bolrond met delle
- hemisferisch
- vlak
- spits
- stomp
- gesteeld
- hobbelig
- opgeworpen rand

(koepel)
(bol segment)
(kegelvormig)

5.) Omtrek

PROVOKE

Lijnscherp, scherp, matig scherp, onscherp

6.) Kleur

PROVOKE

Lichtrood, wegdrukbare roodheid (=erytheem door bloedvatverwijding), niet-wegdrukbare roodheid (=purpura, t.g.v. erythrocyten-extravasatie), appelmoeskleur (bij diascopie, wijst op granulomateuze ontsteking)

7.) Efflorescenties

PROVOKE

- **Atrofie**: afname huidvolume, uitend als dun, licht verzonken en plooibare huid (sigarettenpapier-achtig)
- **Bulla**: vesicula > 1 cm
- **Comedo**: mee-eter; afgesloten talgkliereutvoergang + ophoping talgkliermateriaal
- **Crusta**: korst; ingedroogd exsudaat, bloed, cellen of vuil
- **Dyschromie**: kleurverandering van de huid, niet wegdrukbaar
- **Erosie**: defect van de huid beperkt tot epidermis (geen bloedingen zichtbaar)
- **Erythema**: rode kleurverandering van de huid, wegdrukbaar
- **Excoriatie**: schaafwond; epidermodermaal defect (puntbloedingen zichtbaar)
- **Lichenificatie**: vergroving van huidreliëf
- **Macula**: kleurverandering van de huid, niet verheven
- **Nodulus**: circumscripte palpebele weerstand in (sub)cutis < 1 cm, genesest met littekken
- **Nodus**: nodulus > 1 cm
- **Papel**: circumscripte, solide huidverheveneid < 1 cm, geneest zonder littekken
- **Plaque**: solide vlakke verheveneid > 1 cm
- **Purpura**: bloeding van huid of slijmvliezen, paars-blauw, onscherp begrensd, niet wegdrukbaar
- **Pustela**: puist; holte gevuld met purulent vocht < 1 cm
- **Rhagade**: fissuur; inscheuring van de huid
- **Squama**: schilfer; losiatende samenklontering van hoornceilen
- **Telangiëctasia**: blijvende verwijding van kleinere bloed- of lymfevaatjes, wegdrukbaar, zichtbaar als streep- of puntvormiing wegdrukbare roodheid
- **Tumor**: solide uitstekende verheveneid > 1 cm
- **Ulcus**: zweer; huidefect tot in subcutis met geen of geringe genezing
- **Urtica**: kwaddel; vlakke, circumscripte, vluchtige verheveneid door oedeemvorming in dermis
- **Vesicula**: blaasje; holte gevuld met heldei vocht < 1 cm

PROVOKE (beschrijving)

1.) **P**laats … *Gelokaliseerd op de handrug zie ik…*
2.) **R**angschikking … *een en bouquet gegroepeerde erupties…*
3.) **O**mvang - aantal … *bestaande uit een vijftal plekken…*
- grootte … *deze laesies zijn nummulair van grootte…*
4.) **V**orm … *rond-ovaal van vorm…*
5.) **O**mtrek … *matig scherp begrensd…*
6.) **K**leur … *lichtrood van kleur.*
7.) **E**fflorescenties *Erythematosquameuze papels.*

Typen Allergie

Type I = *direct*
anafylactische shock, angio-oedeem, urticaria
- IgE, mestcellen
- minuten-uren

Type II = *cytotoxisch*
thrombocytopenische purpura, hemolytische anemie, neutropenie
- IgG, IgM
- 20 minuten

Type III = *immuuncomplex*
serumziekte, vasculitis
- IgG, IgM
- 1-3 weken

Type IV = *cellulair (‘delayed type’) reactie*
allergisch contact-eczeem, fixed drug eruption, ernstige geneesmiddelenreacties zoals Stevens-Johnson syndroom/toxische epidermale necrolyse (TEN)
- T-lymfocyten, Langerhans-cellen
- ½ - 3 dagen

DERMATOLOGIE

ESCULAAP

Stappenplan

I: lichamelijk onderzoek (morfologie) > PROVOKE
II: bepaal meest kenmerkende efflorescentie > PROVOKE
III: stel differentiaaldiagnose op
IV: kies (waarschijnlijkheids)diagnose
V: gerichte anamnese
VI: diagnostisch onderzoek (z.n.)
VII: einddiagnose
VIII: therapie

Oriënterende anamnese en klachtverheldering

- ***RvK***: reden van komst
- ***Anamnese***: ontstaanswijze, duur, plaats, beloop, recidief, invloed van factoren (werk, stress, hobby, seizoen, licht, medicatie, enz.), jeuk, gezinsleden met soortelijke huidaandoening, therapie tot heden, betekenis/belasting voor patiënt, oorzaak volgens patiënt zelf
- ***Ziektegeschiedenis***: andere (huid)ziekten; voorkomen van astma, hooikoorts, eczeem (atopie) bij patiënt; behandeling van ziekten bij een specialist
- ***Familie***: huidziekten, voorkomen van astma, hooikoorts, eczeem (atopie) bij familieleden
- ***Medicijnen***: medicijngebruik, eventuele *over-the-counter* middelen
- ***Allergieën***: overgevoeligheid voor orale en/of lokale therapie

Lichamelijk onderzoek

- ***Oppervlak***: glad/ruw, geplooid/gerimpeld, verruceus, papillomateus, nattend, pussend
- ***Consistentie***: week/zacht, stevig/vast/elastisch, hard, fluctuatie, pitting oedeem, infiltratie/induratie
- ***Sensibiliteit***: hyper- en hypesthesie

1.) Plaats PROVOKE

lokalisatie van de huidafwijkingen, bijvoorbeeld:

Behaarde hoofd, achterste haargrens, nek, achter de oren, oksels, submammair, genitalia, tussen tenen, onder voeten, nagels, slijmvliezen. Symmetrisch of eenzijdig.

2.) Rangschikking PROVOKE

Groepering

- folliculair	(gegroepeerd en vanuit follikels)
- annulair	(gegroepeerd en ringvormig)
- lineair	(gegroepeerd en lijnvormig)
- en bouquet	(gegroepeerd en herpetiform)
- corymbiform	(moederlaesie met satellieten)
- gedissemineerd	(ongegroepeerd en gegeneraliseerd)
- diffuus	(aaneengesloten)
- discreet	(van elkaar gescheiden)
- reticulair	(netvormig)
- confluerend	(samenvloeiend)

Uitbreiding

- solitair	(één laesie)
- circumscript	(klein gebied)
- regionaal	(groter gebied been)
- segmentaal	(verzorgingsgebied ganglion)
- gegeneraliseerd	(verspreid over groot gedeelte huid)
- universeel	(verspreid over hele huid)

DD's van verschillende ziektebeelden

Erytheem
gelokaliseerd
- erysipelas
- rosacea

gegeneraliseerd
- mononucleosis infectiosa
- secundaire syfilis
- geneesmiddelenreactie
- virale exanthemen

annulair/gegyreerd
- erythema migrans

Papuleuze dermatosen
papillomateus/verruceus
- verruca vulgaris
- verruca seborrhoica
- condylomata acuminatum

vlak
- lichen (ruber) planus
- verruca plana

hemisferisch/bolrond
- molluscum contagiosum
- urticaria
- prurigo
- scabies

spits
- prurigo
- condylomata acuminatum

Purpura
- purpura senilis
- stollingsafwijking (trombocytopenie)
- vasculitis (o.a. IgA-vasculitis)
- vasculair/occlusief (sepsis, embolie)

Eczemen
- constitutioneel/atopisch
- seborroisch
- allergisch contacteczeem
- ortho-ergisch

Erythemato (papulo) squameuze dermatosen
essentieel
- psoriasis
- pityriasis rosea
- seborroisch eczeem

facultatief
- dermatomycose

Vesiculo-bulleuze dermatosen
vesiculeus
- herpes simplex/zoster
- varicella

bulleus
- pemphigus vulgaris
- impetigo bullosa
- porfyrie
- dermatitis herpetiformis
- bulleus pemfigoid
- toxisch epidermale necrolyse (TEN)

Mondslijmvlies afwijking
- lichen planus
- leucoplakie
- aften
- candidiasis (spruw)

Pustuleuze dermatosen
- furunkel, carbunkel
- impetigo
- pyodermie
- infectie (mycose, herpes)
- rosacea
- acne
- dermatitis peri-oralis

Nod(ul)euze dermatosen
- epidermale cyste

benigne tumoren
- lipoom
- dermatofibroom
- verruca

maligne tumoren
- BCC
- PCC

Ulcererende dermatosen
- ulcus cruris
- decubitus
- infectie (parasitair, bacterieel, mycotisch)
- vasculitis
- maligniteit
- pyoderma gangrenosum

Trichosen
- alopecia androgenetica
- alopecia areata
- tinea capitis
- hirsutisme
- hypertrichose

Keratosen
- actinische keratose

Dyschromie
hyperpigmentatie
- melasma
- postinflammatoire hyperpigmentatie

hypopigmentatie
- pityriasis versicolor
- postinflammatoire hypopigmentatie

depigmentatie
- vitiligo

Sclerose
- lichen sclerosus

Onychose
- paronychia
- unguis incarnatus
- onychomycose

© 2026 Esculaap.nl - Alle rechten voorbehouden - Versie 2.0